

Vejledning i at lave knaphuller

Til patienter og pårørende

Du kan i samarbejde med sygeplejersken selv være med til at lave din knaphuller. Sammen med sygeplejersken aftales hvor på armen, det vil være mest hensigtsmæssigt at lave knaphullerne. Er du selv vant til at lægge skarpe kanyler, vil det være en god ide, at du selv laver knaphullerne. For at lave knaphullerne stikkes der nøjagtigt det samme sted med samme retning og vinkel med en skarp kanyle. Sygeplejersken vil vejlede dig undervejs. Når knaphulskanalerne er lavet kan der stikkes med en stump kanyle.

Knaphulskanalerne kan laves på to måder:

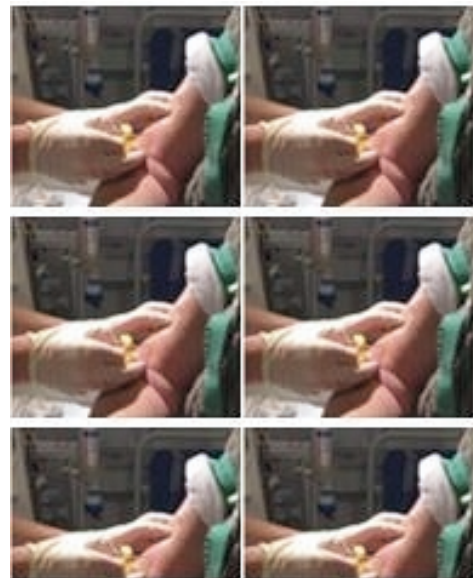
Metode 1 (øverste billede)

- Der stikkes en gang med skarp kanyle i hvert knaphul ved hver dialyse
- 6-12 dialyser i streg for at lave kanalen så der kan stikkes med en stump kanyle

Metode 2 (nederste billede)

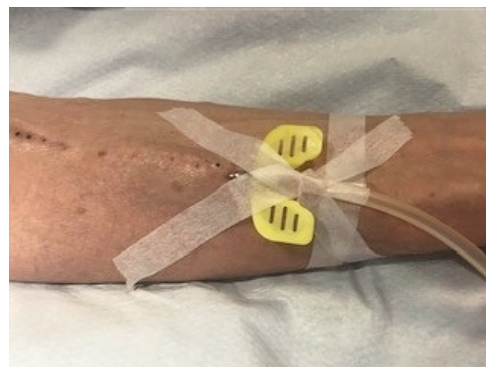
- Der stikkes med skarp kanyle 3-6 gange i hvert knaphul ved den første dialyse
- Kanylerne ligger i godt 2 minutter og fjernes derefter. Når det ikke bløder længere stikkes igen begge steder. Dette gentages 3-6 gange, og der kan herefter ofte lægges en stump kanyle allerede den første dag.
- Det tager som oftest 1-3 dialyser i streg at lave kanalen så der kan stikkes med en stump kanyle hver gang

Vejledning i at lave knaphuller

Når knaphullerne er lavet, følges denne fremgangsmåde hver gang du skal stikke:

1. Vask og tør hænder og fistelarm grundigt.
2. Når hænder og fistelarmen er helt tørre, sprittes de grundigt.
3. Der lægges materialer frem til kanyleanlæggelse: 8 stk. desinfektionsservietter, 1 pk. små kompressor, 2 stumpe dialysekanyle, 2 stk. 10 ml. sprøjter som fyldes med saltvand enten fra maskinen eller fra 20 ml plastik ampul, blå afdækningsstykke, 2 røde stumpe nåle til at tage skorper af med.
4. Armen placeres i en behagelig og hensigtsmæssig stilling nøjagtig den samme stilling hver gang.
5. Hvert knaphul desinficeres 2 gange i 30 sek. inden sårskorper fjernes (2 servietter til hvert hul)
6. Sårskorperne fjernes med forsigtighed med en stump nål, skorpen fjernes væk fra knaphullet. Der bruges 2 stumpe nåle, man må ikke bruge den samme nål til begge knaphuller. Hvert knaphul desinficeres igen 2 gange i 30 sek. med en ny serviet hver gang.
7. Anlæg stase, uden at forskyde vævet på armen. Samme styrke af stase hver gang. I nogle tilfælde er det ikke nødvendigt med stase.
8. Anlæg kanylerne på samme måde som ved etableringen af knaphullerne. Det er vigtigt at der stikkes med den samme vinkel og i den samme retning hver gang. Når der ses blod i slangen reduceres vinklen /rettes kanylen op og føres på plads.
9. Fikser kanylerne med tape som vist, træk ud med sprøjten og skyl igennem med saltvand (se billedet øverst til højre)
10. Dæk indstiksstedet med en steril kompres.

Årsager til problemer med kanylering i knaphuller:

- At der stikkes i forkert retning og/eller med forkert vinkel.
- At armen ikke er lejret som den plejer.
- At stasestyrken ikke er den samme som den plejer.
- At sårskorperne ikke er fjernet helt.

Hvis du har for meget eller for lidt væske i kroppen, kan knaphulskanalen ændre sig, således at vinklen skal være anderledes.

Problemer:

- Allergiske reaktioner: Hvis man får rødme og/eller hudkløe på fistelarmen, skal man udskifte fikseringstapen og plaster, da det kan være årsag til allergiske reaktioner. Man må endelig ikke krads sig i knaphulsområdet, da huden skal holdes hel, for at undgå infektion (betændelse).
- **Infektion:** Hvis der er mistanke om infektion i eller omkring knaphullerne, i form af ømhed, hævelse, rødme eller pus (gulligt væske) må de IKKE bruges til dialyse. Hæmodialyseafdelingen kontaktes straks. Hvis det er uden for dialysens åbningstid skal du kontakte vagtlægen for at blive undersøgt. Det er vigtigt, da der kan være risiko for blodforgiftning. Hvis du er i hæmodialyseafdelingen kan der evt. lægges skarpe kanyler i et rent område i samråd med sygeplejersken. Er der pus ved knaphullerne podes der fra knaphullerne og næsen, og der tages blodprøver, for at se om der er infektion.
- Hvis der har været infektion ved eller i et knaphul, må det ikke bruges det igen.